

33A

241

OEVERLANDEN en WEILANDEN "NOORDKANT" Amsterdamse Bos

A. Hartog
Admiralengracht 205hs
Amsterdam - 1015

Bijlage bij: MEDEDELINGENBLAD KNNV VOGELWERK GROEP AMSTERDAM
9e jaargang, no. 3 - oktober 1971

AHa/vDr

OEVERLANDEN en WEILANDEN "NOORDKANT" Amsterdamse Bos

Inleiding:

Het staat er zo intrigerend op de achterzijde van de kaart van het Amsterdamse Bos: "De Oeverlanden langs het Nieuwe Meer en de Poel zijn in hun oorspronkelijke toestand gelaten en hier heeft zich een natuurlijke moerasvegetatie ontwikkeld." De fotopocket, uitgegeven door de Dienst der Publieke Werken Amsterdam, spreekt zelfs op blz. 137 van: "Tot het bosdomein behoort immers ook ondoordringbare rimboe, het rietmoeras langs het Nieuwe Meer bijvoorbeeld".

De broedvogelbevolking van deze rietlanden geeft inderdaad het bijzondere karakter aan:

de roerdomp was er broedvogel in 1947, 1952 en 1957,

de bruine kiekendief broedde er in 1945, '49, '50 en '55;

de woudaap heeft er vele jaren gebroed, evenals

het porseleinhoen, in 1948, '55, '60, '61 en '63.

Aan waarnemingen van zeldzame soorten ontbreekt het ook niet, zoals ralreiger van 3/10-7-1943 (volgens Avifauna van Nederland, Brill, 1970: 3, 8 en 10 juli 1943),

klein waterhoen op 22-6-1943 en gedurende 14 dagen in 1955, en

kleinst waterhoen op 15-8-1946 en in 1951.

Omtrent het broeden van de woudaap heerst enige onzekerheid. Frieswijk geeft op in "De Vogelwereld van het Amsterdamse Bos", uitgave 74 der Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V., dat deze soort gebroed heeft in 1945, '48 en '52 (2 terr.). Uit de inventarisatiekaarten van Brander (niet-gepubliceerd) blijkt, dat hij de soort aangeeft als broedvogel op de kaarten in 1946 en 1947, en volgens de overzichtslijst, die Brander geeft over de broedvogels in de Oeverlanden van het Nieuwe Meer, heeft de soort er gebroed in 1945, '46, '47 en '49. Uit dagboek-notities van Brander blijkt echter, dat het "broedgeval" in 1949 alleen een territorium betreft. De woudaap heeft dus in de Oeverlanden van het Nieuwe Meer gebroed in 1945, '46, '47, '48 en '52.

De Oeverlanden van het Nieuwe Meer zijn in 1946, '47, '48 en '50 door Brander, en in 1966 t/m 1970 door KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam geïnventariseerd. Een goed vergelijkingsobject van wat de Dienst der Publieke Werken Amsterdam verstaat onder "in hun oorspronkelijke toestand gelaten".

Deze "oorspronkelijke toestand" is tussentijds als volgt gewijzigd: sinds 1950 is het doodlopend voetpad of excursiepad aangelegd (1956), het meertje bij de schuilhut is gegraven (1956) en de poeltjes bij het begin van het excursiepad, aan de oostzijde daarvan, zijn gegraven (1963).

De gegevens uit 1946 t/m 1950 zijn vrij schaars; wel vermeldt Brander in zijn dagboek, dat hij op 23 juni 1947 een excursie heeft gehouden met lieslaarzen aan, die absoluut noodzakelijk waren, en elders staat vermeld, dat de sloten dichtgroeiden.

Van de tweede inventarisatieperiode is iets meer bekend, namelijk: winter 1968/'69 - uitdiepen van sloot langs oeverlanden ten noorden van boerderij Meerzicht en het uitspreiden van dit materiaal over het oeverland.

- verwijderen van enkele ruigtes in de Oeverlanden s.s. (zie verderop)
- 1969 - aanleg van een excursieparkje in oeverlanden ten W. van de weilanden.
- winter 1969/'70 - aanleg van beschoeiing langs oeverlanden ten N. van de weilanden;
- vrij rigoreuze kaalkap in Oeverlanden s.s. .

Deze serie van activiteiten had niet hoeven in te houden een verarming van het gebied, want het beheren van een natuurgebied vereist een hoge mate van onderhoud, waarvan de activiteiten hoofdzakelijk tot de winter beperkt blijven.

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 2e blz.)

Onder het Oeverland s.s. (afkorting van sensu stricto, in engere zin) verstaan wij het gedeelte tussen het Koenenbos en de weilanden van boerderij Meerzicht. Dit gedeelte is het langst gespaard gebleven. Mede om deze reden heb ik juist dit stuk aangegrepen voor een meer gedetailleerde vergelijking; getuige de kaarten.

Door de kaalkap in de winter 1969/'70 en door het afsteken van rietplaggen in het najaar van 1970 ten behoeve van Floriade 1972, - waardoor een vrij groot, ondiep meertje is ontstaan -, is het karakter van dit stukje Oeverlanden grondig gewijzigd. Vandaar dat dit artikel eigenlijk een afsluiting van een periode inluit.

Algemene vergelijking

Alvorens over te gaan op de nader uitgewerkte vergelijking van het Oeverland s.s., allereerst een globale vergelijking. Deze vergelijking kan het best verricht worden aan de hand van de meer typische rietvogels als kleine karekiet, rietzanger, rietgors en grote karekiet.

<u>Tabel 1</u>	<u>'46, '47, '48, '50</u>	<u>'67, '68, '69</u>
a. kleine karekiet	19 - 44	2 - 5
rietzanger	45 - 60	17 - 26
rietgors	14 - 19	6 - 9
grote karekiet	1 - 4	0

Wanneer wij uit de beide inventarisatie-perioden alleen de maxima van de eerste drie soorten vergelijken, zijn de cijfers nog veelzeggender:

b. kleine karekiet	44 (1950)	5 (1968)
rietzanger	60 (1947 en '50)	26 (1968)
rietgors	19 (1946 en '48)	9 (1969)

Voor de zeer secure lezers moet ik erbij vermelden, dat de ruigte ten noordwesten van het Koenenbos niet in de vergelijking betrokken is. Vandaar dat de maxima, die uit het onderstaande voor rietgors en rietzanger berekend kunnen worden, in 1967 en 1969 voor de rietzanger, en in 1967 voor de rietgors, steeds 1 liggen onder de aantallen, zoals die vermeld zijn in de inventarisatie-overzichten Noordkant uit de vorige jaargangen van het Mededelingenblad.

Opvallend is uiteraard de teruggang bij alle soorten.

Is het Oeverland op alle plaatsen even snel achteruit gegaan ?

Wat kunnen de oorzaken van het verminderen van het aantal broedparen zijn ?

Zoals al min of meer uit de Inleiding bleek, zijn de Oeverlanden langs het Nieuwe Meer in 3 delen te splitsen, namelijk:

- I - Oeverlanden ten westen van de weilanden van boerderij Meerzicht
- II - Oeverlanden ten noorden van deze weilanden.
- III - Oeverlanden ten oosten van boerderij Meerzicht = Oeverland s.s.

Wanneer wij deze splitsing in het bovenstaande schema invoeren, wordt het beeld van de achteruitgang iets duidelijker:

<u>Tabel 2</u>	<u>'46, '47, '48, '50</u>			<u>'67 t/m '69</u>		
	I	II	III	I	II	III
waterral	0-2	0-1	5-6	0	0	0-1
sprinkhaanrietzanger	0	0	0-1	0	0	0-2
snor	0-1	0-1	1-2	0	0	1-2
grote karekiet	0	0-2	1-3	0	0	0
kleine karekiet	2-7	7-15	11-21	0	0-2	2-3
rietzanger	10-12	10-25	15-31	0-1	4-7	13-18
rietgors	1-5	3-11	3-9	0-1	1-2	4-7

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 3e blz.)

Heel duidelijk lijkt het er op, dat in de volgorde van III, II en I de achteruitgang in aantal broedvogels steeds groter is. Een summierse behandeling van de gebieden I en II zal hier nog iets meer duidelijkheid geven.

- I. De oeverlanden ten westen van de weilanden worden gevormd door een 6-tal eilandjes, die in de recente tijd vrij dicht met wilgenstruikjes begroeid waren; de oppervlakte bedraagt circa 3 ha.

<u>Tabel 3</u>	<u>'46</u>	<u>'47</u>	<u>'48</u>	<u>'50</u>	<u>'67</u>	<u>'68</u>	<u>'69</u>
waterral	-	-	-	2	-	-	-
sprinkhaanrietzanger	-	1	-	-	-	-	-
snor	-	-	-	1	-	-	-
kleine karekiet	4	2	1	4	-	-	-
rietzanger	12	12	10	10	1	1	0
rietgors	3	1	5	2	1	0	0

Duidelijk blijkt hieruit, dat de aanleg van het excursie-parkje in 1969 geen al te funeste gevolgen heeft gehad voor bovenstaande vogelsoorten. De dichte begroeiing met lage wilgen had ervoor gezorgd, dat de meer typische moerasvogels reeds verdwenen waren.

- II. De oeverlanden ten noorden van de weilanden, of wel een langgerekte, smalle strook rietland tussen de weilanden en het Nieuwe Meer; groot circa 3 ha.

<u>Tabel 4</u>	<u>'46</u>	<u>'47</u>	<u>'48</u>	<u>'50</u>	<u>'67</u>	<u>'68</u>	<u>'69</u>
waterral	1	1	-	-	-	-	-
snor	-	1	-	-	-	-	-
grote karekiet	1	2	0	1	-	-	-
kleine karekiet	11	9	7	15	2	2	0
rietzanger	18	17	25	10	6	7	4
rietgors	8	7	11	3	1	0	0

Zowel in de jaren 1946 t/m '50 als in de jaren '67 t/m '69 was dit het rijkste oeverland. De kleine karekiet bereikte er een dichtheid van 5 territoria per ha. Dit was in de recente tijd uiteraard sterk teruggelopen tot bijv. 2 terr. per ha voor de rietzanger, maar zelfs in de allerbeste tijd van de Oeverlanden s.s. haalde de rietzanger dáár slechts 2,5 terr. per ha. / en de rietzanger 8 territoria per ha.

Duidelijk blijkt uit de gegevens van de recente tijd, dat het opwerpen van uitgebaggerd slootmateriaal en het egaliseren van het terrein, plus het aanleggen van de beschoeiing een laatste doodsklap voor dit gebied zou kunnen worden genoemd.

De grote verschillen tussen de beide perioden wijzen er op, dat de achteruitgang niet een proces van de laatste tijd geweest is, daar grote landschappelijke wijzigingen zich in de tussen-tijd niet hebben voorgedaan. Het enige wat gezegd kan worden op basis van deze gegevens is, dat de recente veranderingen de achteruitgang versneld kunnen hebben.

OEVERLAND s.s.

Daar de meeste VWG-leden eigenlijk alleen dit stuk oeverlanden langs het Nieuwe Meer als DE oeverlanden beschouwen, heb ik getracht op dit gebied iets dieper in te gaan. Het is eigenlijk wel logisch, wanneer men ook andere dan deze subjectieve factor er in betreft, namelijk: de differentiatie binnen dit gebied en het aantal soorten is het grootst; het is het grootste deel van de Oeverlanden (n.l. 14 ha), en de documentatie omtrent dit gebied is het meest uitgebreid.

Allereerst weer een vergelijking tussen enkele kensoorten:

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 4e blz.)

Tabel 5	'46	'47	'48	'50	'66	'67	'68	'69	'70
Waterral	6	5	5	6	1	1	-	-	-
kievit	-	-	-	-	3	2	2	3	5
tureluur	-	-	-	-	1	1	-	1	1
snor	1	2	2	2	2	1	2	2	-
grote karekiet	1	2	1	3	-	-	-	-	-
kleine karekiet	18	18	11	21	4	2	3	2	4
rietzanger	15	31	23	25	17	18	18	13	7
rietgors	8	9	3	9	3	4	5	7	3

Uiteraard ook hier weer het algemene beeld: achteruitgang over de gehele lijn. Ik wil echter een aantal soorten speciaal onder Uw aandacht brengen, n.l.

de grote verschillen in aantallen broedparen van waterral tussen de beide onderzoekperioden, het totaal ontbreken van kievit en tureluur als broedvogel in de jaren 1946 t/m 1950, en het totaal ontbreken van de grote karekiet als broedvogel in de jaren 1966 t/m '70.

Dit wijst op een totaal veranderd karakter van de Oeverlanden, namelijk van een zeer vochtig moerasland vroeger tot een veel droger en opener geworden rietland in de laatste jaren.

Waarom dit droger worden te wijten is, is o.g. niet geheel bekend: òf wel een verandering van de waterstand van het Nieuwe Meer, òf wel een natuurlijke verhoging van het Oeverland door afgestorven plantendelen, etc., òf wel een combinatie van beide voornoemde factoren.

Genoeg nu over de vergelijking tussen de perioden 1946 t/m 1950 en 1966 t/m 1970.

Tot slot hiervan nog een tweetal opmerkingen van verschillende aard: Uit het bovenstaande hebt U kunnen berekenen, dat het maximum aantal broedparen van de waterral 8 bedroeg, in 1950; de Hr. Frieswijk vermeldt echter in de "Vogelwereld van het Amsterdamse Bos" als soort-extreem 7 paar, in 1946.

Als laatste opmerking wil ik graag verklaren byzonder geïmponeerd te zijn door de activiteit, die de Hr. P.W. Brander in vroeger jaren op ornithologisch gebied ontwikkeld moet hebben, gezien de documentatie uit die periode.

*****

In de jaren 1966 t/m 1970 heeft o.g. met hulp van andere VWG-leden de Oeverlanden s.s. nauwkeurig geïnventariseerd. De gegevens zijn weergegeven in de bijgevoegde kaartjes. De betekenis van de gebruikte afkortingen is de volgende:

WR - waterral	M - merel	F - fitis
Ki - kievit	SRZ - sprinkhaanrietzanger	Tj - tjiftjaf
WS - watersnip	Sn - snor	K - koolmees
G - grutto	KK - kleine karekiet	MM - matkop
Tu - tureluur	BRZ - bosrietzanger	SM - staartmees
TD - tortelduif	RZ - rietzanger	RG - rietgors
Wk - winterkoning	S - spotvogel	Kn - kneu
HM - heggemus	T - tuinfluiter	ZK - zwarte kraai
Z - zanglijster	Gr - grasmus	E - ekster

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 5e blz.)

Getracht is de situatie van een bepaald jaar zo nauwkeurig mogelijk op de kaarten aan te geven. Zo is er bijv. een vrij groot verschil in de verbreiding van het aantal stippellijntjes tussen de kaarten van 1969 en 1970; dit geeft de struikbegroeiing aan (zie Inleiding: kaalkap).

In het kader van dit artikel heb ik de Oeverlanden s.s. ingedeeld in 5 stukken, namelijk:

- A - oeverland gelegen tussen Koenenbos en de sloot ter hoogte van de 3 banken aan de Koenenkade, de z.g. "ijsvogelsloot":
vrij drassig rietland (ca. 1,7 ha), dat alleen aan de randen enige struik- en boomvegetatie vertoont.
- B - oeverland gelegen tussen de ijsvogelsloot en het excursiepad; vrij droog en open rietland (ca. 2,7 ha) met aanvankelijk (tot 1969) ook in het midden enige verspreide struiken; voorts langs de randen wat struik- en boomvegetaties en een aantal ondiepe plasjes.
- C - oeverland gelegen tussen excursiepad en doodlopende sloot; het meest afwisselende en vrij vochtige rietland (6,5 ha) met aan de randen struikvegetaties en in het midden een poeltje met enige bomen en een flink stuk overjarig riet.
- D - oeverland gelegen tussen doodlopende sloot en weilanden; vrij droog en smal rietland (ca. 1,7 ha), alleen aan de noord- en zuidzijde tot 1970 met struikbegroeiing.
- E - oeverland gelegen langs het Nieuwe Meer: langgerekt rietland (ca. 2,4 ha) met tot 1970 veel verspreide struikgroepen. (zie PS onderaan blz.)

Aan de hand van deze indeling kan een overzicht gemaakt worden van de aantallen broedende vogels en van de aantallen broedvogelsoorten per gedeelte.

Tabel 6A

	1966	1967	1968	1969	1970
III A	6	5	6	7	8
III B	14	10	10	9	8
III C	18	19	18	20	14
III D	7	8	9	12	5
III E	7	7	12	8	4

Tabel 6B

	1966	1967	1968	1969	1970
III A	4	5	6	6	7
III B	7	5	5	5	6
III C	15	10	10	12	9
III D	5	7	6	10	4
III E	3	4	5	4	3

Uit deze 2 staatjes blijkt, dat IIIA in de ogen van de broedvogels vooruit is gegaan, en alle andere stukken juist achteruit.

Tevens blijkt hieruit, dat de achteruitgang in IIID het sterkst is.

Uit deze summierende gegevens kan tevens de conclusie getrokken worden, dat het verwijderen van slechts enkele struiken plus enige overjarige kruidachtige vegetatie op de vogelbevolking in zijn totaliteit in het algemeen een positief effect had. In de winter 1968/'69

Wanneer U nog even in tabel 5 kijkt, ziet U dat, terwijl de rietzanger achteruit ging, de rietgors juist vooruitging.

De rigoreuze kaalkap in de winter '69/'70 heeft tot gevolg gehad, dat de broedvogelbevolking in het algemeen zeer sterk achteruit ging.

Deze achteruitgang kan ook als volgt worden geïllustreerd:

Tabel 7: Oeverlanden s.s. totaal:

Jaar	1966	1967	1968	1969	1970
broedvogelsoorten	17	"	"	"	52
broedparen	15	"	"	"	50
	12	"	"	"	54
	16	"	"	"	56
	13	"	"	"	39

PS: strook E ontstond in 1956 door het graven van een sloot evenwijdig met het NM; slechts deze strook bleef daardoor toegankelijk voor de watersport.

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 6e blz.)

Met opzet ga ik in dit artikeltje niet te diep in op de mogelijke oorzaken van allerlei achteruitgangen, noch op sommige vooruitgangen in de broedvogelstand van de individuele soorten, en wel om 3 redenen: de achtergrond-informatie is nog te summier; mogelijk ziet een ander lid in de gedetailleerde kaarten een andere wijze van benaderen voor een artikeltje; tevens is het de bedoeling dat de "Commissie-balans 30 jaar inventarisatie Noordkant" zich nog met deze problematiek bezig houdt.

Eén enkel aspect wil ik echter nog belichten. Hiertoe moet ik U dringend verwijzen naar de inventarisatie-kaartjes.

De Oeverlanden zijn niet toegankelijk voor publiek, en zij werden dus vanaf de paden buiten het gebied geïnventariseerd. Uiteraard was het lastig om de stukken die ver verwijderd lagen van alle paden goed te inventariseren. Er werd dus uitsluitend afgegaan op zang, m.a.w. er werden zangterritoria vastgesteld. Voor het gemak nemen wij nu maar aan, dat dit begrip alle andere territorium-begrippen van de vogel dekt. De plaats van zo'n zangterritorium is bij een aantal vogels vrij goed vast te stellen, zoals bij de rietzanger, door zijn baltsvlucht, en bij de rietgors, doordat deze open en bloot gaat zitten zingen.

De Oeverlanden worden elk jaar gemaaid en in de jaren 1966 t/m 1968 vrijwel overal steeds in dezelfde mate, behalve stuk III-B. Met name het bovenstuk is het langst gespaard gebleven; maar werd wel elk jaar kleiner. Wij kunnen wel aannemen, dat in de jaren 1966 t/m 1968 de Oeverlanden vrij stabiel waren; met name in de stukjes die begroeid waren met een overjarige kruidvegetatie en in de omgeving van struikgroei, moet het Oeverland vrijwel niet van uiterlijk veranderd zijn.

Als wij nu in dergelijke stukken, en met name in de jaren 1966 t/m 1968, kijken naar de plaatsing van de afkorting, en wij nemen kleine verschillen voor lief in verband met het feit, dat er geïnventariseerd werd op zang, dan kunnen wij zeggen, dat voor een belangrijk deel de plaats van de territoria constant is. Uiteraard moeten wij er rekening mee houden, dat het gebied niet te klein mag zijn, willen er geen andere factoren een rol gaan spelen.

Allereerst een fraai en overduidelijk voorbeeld. In de jaren 1966 t/m 1968 stond er een struikje in het Oeverland langs het excursiepad, en daar broedde elk jaar een merel. In de winter 1968/'69 werd de struik gekapt, en uiteraard was de merel in 1969 verdwenen.

Het oeverland tussen het meertje in III-C en het fietspad bestaat uit een volslagen ongerepte overjarige kruidvegetatie, en hier broedde van 1965 t/m 1970 steeds een rietzanger. (idem in 1971)

Van de 12 territoria van de rietgors uit de jaren 1966 t/m 1968 lagen er 9 steeds op ongeveer dezelfde plaats (n.l. langs het excursiepad in III-B 2 territoria en 1 territorium midden in III-C).

Van de in totaal 53 territoria van de rietzanger uit de jaren 1966 t/m 1968 lagen er 33 steeds op ongeveer dezelfde plaats (o.a. 2 in bovenste helft III-B en 1 in benedenhoek bij excursiepad; 2 in het zuidelijk deel van III-C, 1 op de hoek tegenover het Koenenbos, etc.).

Met andere woorden, de broedvogelbevolking lijkt zeer sterk afgestemd te zijn op het landschap.

Zelfs als wij deze vergelijking doortrekken over de jaren 1966 t/m 1970, dan is nog steeds een respectabel percentage territoria "plaats-trouw", n.l. 41 van de 73 territoria van de rietzanger, = 56,2 %, en 10 van de 22 rietgors-territoria = 45,4 %.

Met enige schroom ga ik zelfs verder: als men de gebieden III-B en III-C vergelijkt, dan heeft de rietzanger in III-B in de jaren 1966 t/m '68 15 territoria gehad en 9 hiervan waren "constant", dus 60,0 %. In III-C echter, dat een jaar later werd aangetast, heeft de rietzanger in de jaren 1966 t/m 1969 19 territoria gehad, waarvan er 14 min of meer op dezelfde plaats gelegen waren, dus 73,7 %.

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 7e blz.)

De conclusie zou dus kunnen zijn: naarmate een gebied meer gedifferentieerd is, is de "plaatstrouw der territoria" groter.

Hier ligt een levensgroot probleem: bepaalt het biotoop de situering der territoria, of is het de ouder-vogel of wel het jong dat constant op een eenmaal toevallig gekozen plaats terug keert ?

Dit is nog onbekend, en misschien zijn beide factoren wel van invloed.

Oeverlanden tot WEILANDEN ?

Wanneer wij nu nogmaals terugblikken naar tabel 5, dan zien wij dat "vroeger" de waterral veelvuldig voorkwam, evenals de grote karekiet; dat de weidevogels ontbraken en dat de aantallen rietvogels veel hoger waren. Nu ontbreken dus waterral en grote karekiet, zijn de weidevogels wel aanwezig, en liggen de aantallen rietvogels aanmerkelijk lager.

In 1970 waren 2 van de 13 broedvogelsoorten en 6 van de 39 broedparen typische weidevogels, dus circa 16 %. De Oeverlanden zijn hierdoor tot een niet-onaanzienlijke secundaire broedplaats van weidevogels geworden.

In dit verband is het logisch, dat wij ons even verdiepen in de Weilanden. Deze zijn in de jaren 1945 t/m 1950 geïnventariseerd door Brander (on-gepubliceerd) en in 1967 t/m 1970 door KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam, met name door J.B. Buker en o.g.

Tabel 8

	<u>1945</u>	<u>1946</u>	<u>1947</u>	<u>1948</u>	<u>1949</u>	<u>1950</u>	<u>1967</u>	<u>1968</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>
scholekster	-	1	-	1	1	1	4	5	5	-
kievit	3	5	5	7	5	6	7	8	7	1
kleine plevier	-	3	2	-	1	-	-	-	-	-
grutto	-	-	1	1	2	3	2	3	4	-
tureluur	1	2	2	2	2	2	2	2	2	-

In tegenstelling tot de Oeverlanden hier geen sombere geluiden: de weilanden zijn minstens gelijk gebleven. Het verdwijnen van de kleine plevier is geen reële achteruitgang; in de jaren 1946, 1947 en 1949 was een deel van de weilanden nog zeer steenrijk en door allerlei grondbewerkingen is althans dit facet verdwenen.

Wanneer wij de gemiddelde dichtheid over de jaren 1967 t/m 1969 berekenen, en wij vergelijken dit met enkele dichtheden gegeven in "Broedvogels van Noord-Holland Noord", dan zien wij:

Tabel 9

	<u>weilanden Meerzicht</u>	<u>Noord-Holland Noord</u>
scholekster	0,20 p/ha	0,20 p/ha
kievit	0,32 p/ha	0,46 p/ha
grutto	0,13 p/ha	0,64 p/ha
tureluur	0,09 p/ha	0,25 p/ha

Opvallend is, dat de dichtheid van de kievit in de Oeverlanden Nieuwe Meer in 1970 vrijwel gelijk is aan de normale dichtheid op de weilanden van Meerzicht, n.l. 0,33 p/ha.

Uit tabel 9 blijkt, dat de dichtheden voor scholekster en kievit redelijk goed te noemen zijn, doch dat de dichtheid van grutto en tureluur vrij slecht is. Dit is vrijwel zeker te wijten aan de te laag gehouden waterstand.

(Oeverlanden Nieuwe Meer - 8e blz.)

Hoe is echter te verklaren dat in 1970 slechts 1 kievit jongen groot bracht ?

Laat ik dit aan de hand van gegevens van het broedverloop van andere kieviten in het Bos duidelijk maken.

Op 7 april had de kievit in Oeverland III-B een voltallig legsel; op 28 april bevonden zich 4 juv. kieviten in het nest aldaar. Op 3 mei werden 4 paar kieviten met jongen waargenomen in de weilanden bij de Kleine Amstelveense Poel in het zuidelijk deel van het Amsterdamse Bos (waarnemingen van J.H.C. de Groot, ongepubliceerd).

Op 17 maart werd het weiland van Meerzicht gesleept, zeker niet een te late datum, maar ..... op 6 mei werden de weilanden gerold ! Dit was veel en veel te laat: zeker 16 broedsels gingen hierdoor verloren. Vandaar dat eind mei, begin juni, abnormale waarnemingen werden verricht van in vrij grote groepen rustig bij elkaar zittende grutto's en kieviten. Slechts 1 paar kievit heeft blijkbaar de moed opgebracht om opnieuw te beginnen.

Alle commentaar lijkt mij verder overbodig !

U ziet dat door deze gebeurtenis in 1970 de Oeverlanden niet een belangrijke secundaire vestiging vormden, maar zelfs een primaire. Afgezien van de gebeurtenissen in 1970 is het een open vraag, of deze ontwikkeling toe te juichen is.

Tot slot van dit artikel nog een opmerking over de Weilanden van Boerderij Meerzicht.

Hoewel velen dit vermoedelijk niet beseffen, zijn deze weilanden van redelijk grote ornithologische waarde voor het Amsterdamse Bos. Een verhoging van de waterstand, een omploegen van een deel van het weiland, zodat daar de oude steenlaag weer boven komt en de grond onregelmatig en oneffen zou begroeiën, zou stellig een miraculeuze verandering te zien geven.

Laat ik U aan de hand van waarnemingen van J.B. Buker tonen, wat het weiland in zijn huidige staat kan herbergen, wanneer het, als op 18, 20 en 25 maart 1969, natter is dan normaal:

<u>18 maart:</u>	<u>20 maart:</u>	<u>25 maart:</u>
2 wintertaling	2 zomertaling	7 scholekster
4 zomertaling	3 scholekster	500 kievit
2 scholekster	415 kievit	16 goudplevier
1200 kievit	21 goudplevier	
18 goudplevier	2 tureluur	
2 tureluur		
2 bonte strandloper		
140 kemphaan		

Dat alles op een luttele 23 ha

Samenvatting:

De opzet van dit artikel was van veelzijdige aard.

Enerzijds heb ik met een overvloed aan materiaal de voormalige grote ornithologische waarde van de Oeverlanden, en de achteruitgang daarvan, vastgelegd; anderzijds heb ik de ontwikkeling van de laatste jaren vrij nauwkeurig beschreven, teneinde tot een afsluiting te komen, en de leden van KNNV VWG Amsterdam enig idee te geven van de achtergronden en het "nut" van inventarisaties.

Tot slot heb ik de ontwikkelingsgang van de Oeverlanden beschreven in vergelijking tot de Weilanden, en de leden attent willen maken op de mini-vogelramp 1970.

Leden, die mee willen werken aan de "Commissie Balans 30 jaar Inventarisatie Noordkant" hebben mogelijk een idee gekregen van het arbeidsterrein.

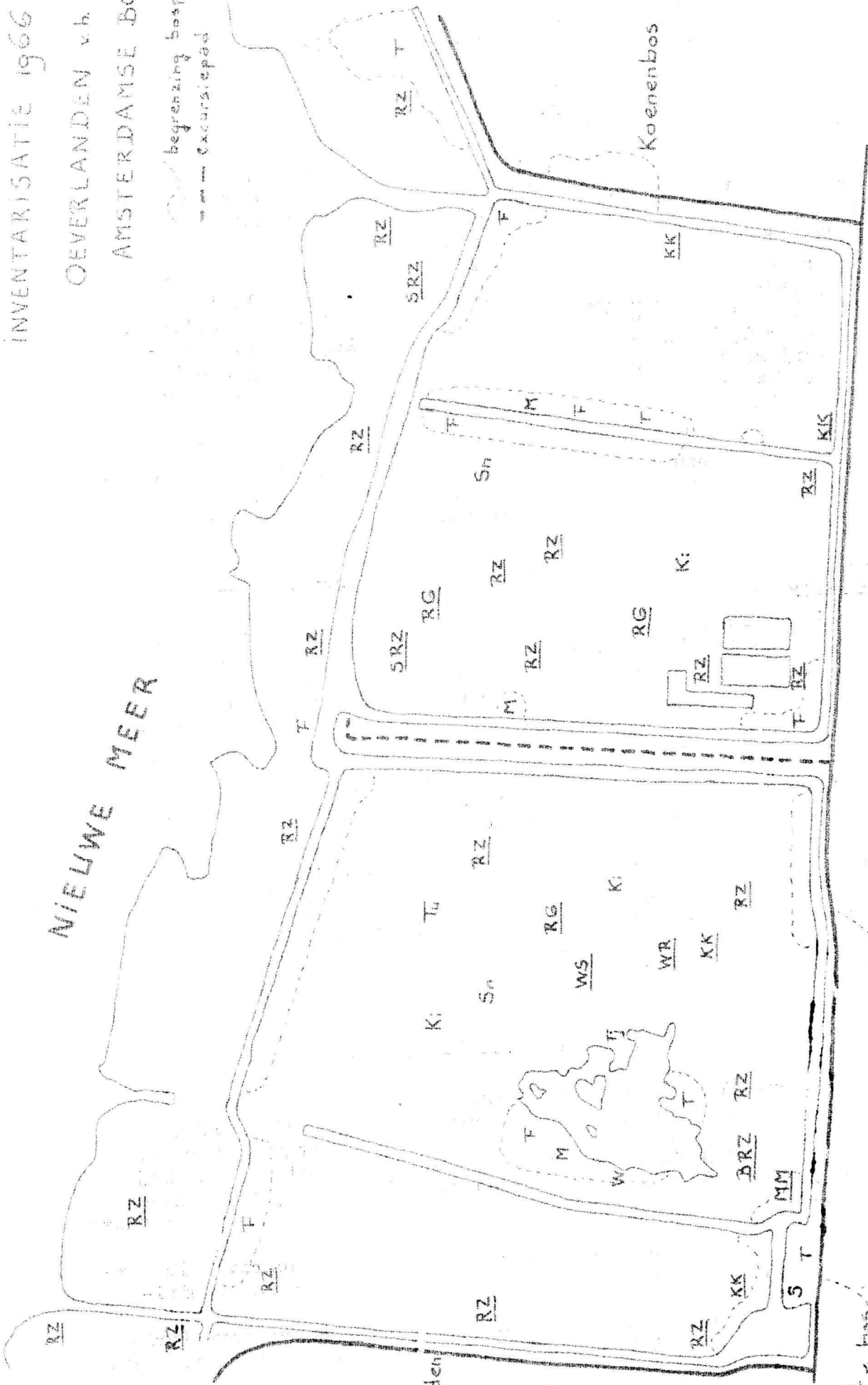
AHa/vDr
juli 1971

A. Hartog
Admiralengracht 205hs
Amsterdam - 1015

INVENTARISATIE 1966

OEVERLANDEN v.h.
AMSTERDANSE BOS

--- begrenzing bospartij
--- Excursiepad

Eerste bos

Eerste bos

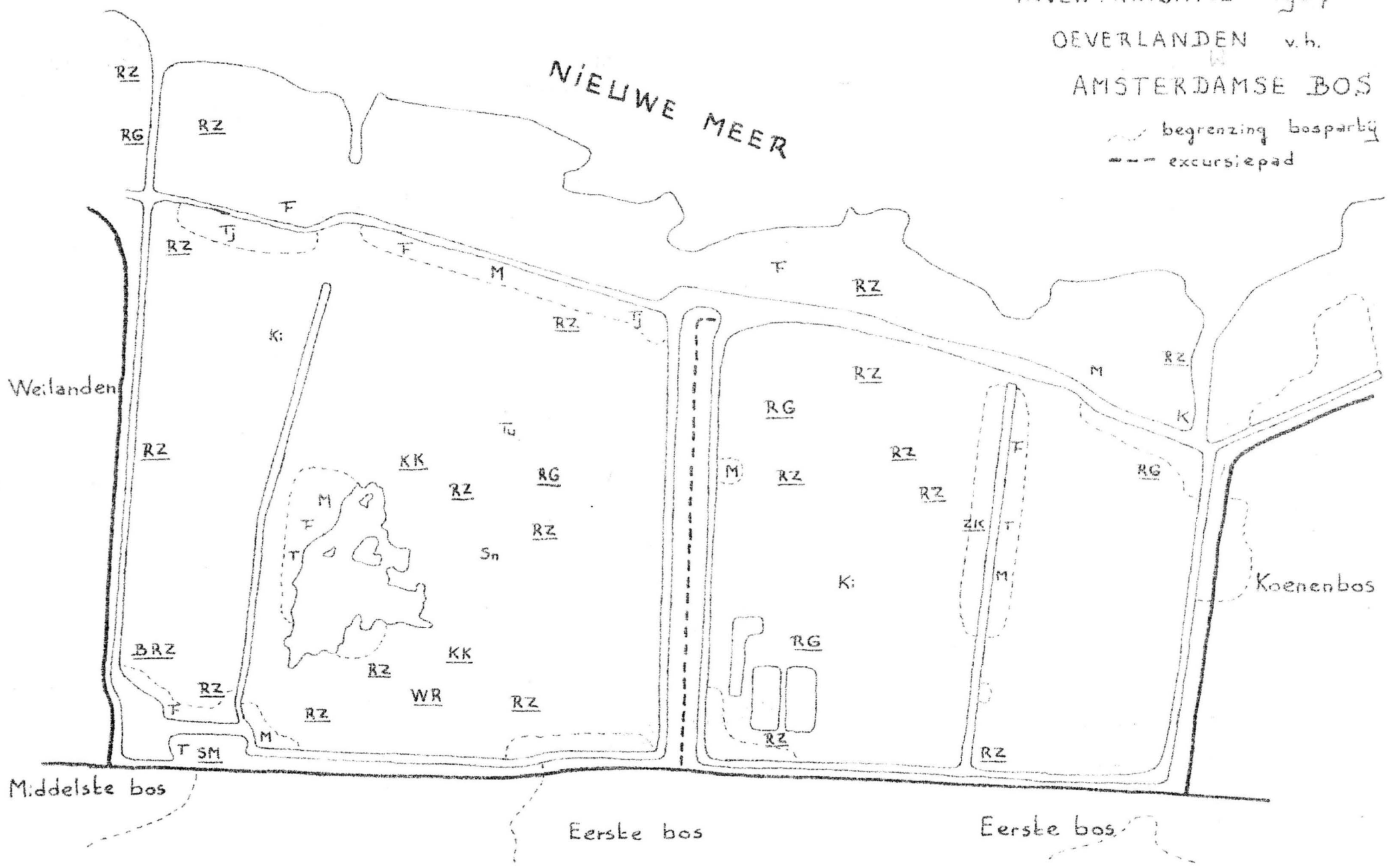
Middelste bos

Weilanden

Koenenbos

INVENTARISATIE 1967
OEVERLANDEN v.h.
AMSTERDAMSE BOS

--- begrenzing bospartij
--- excursiepad

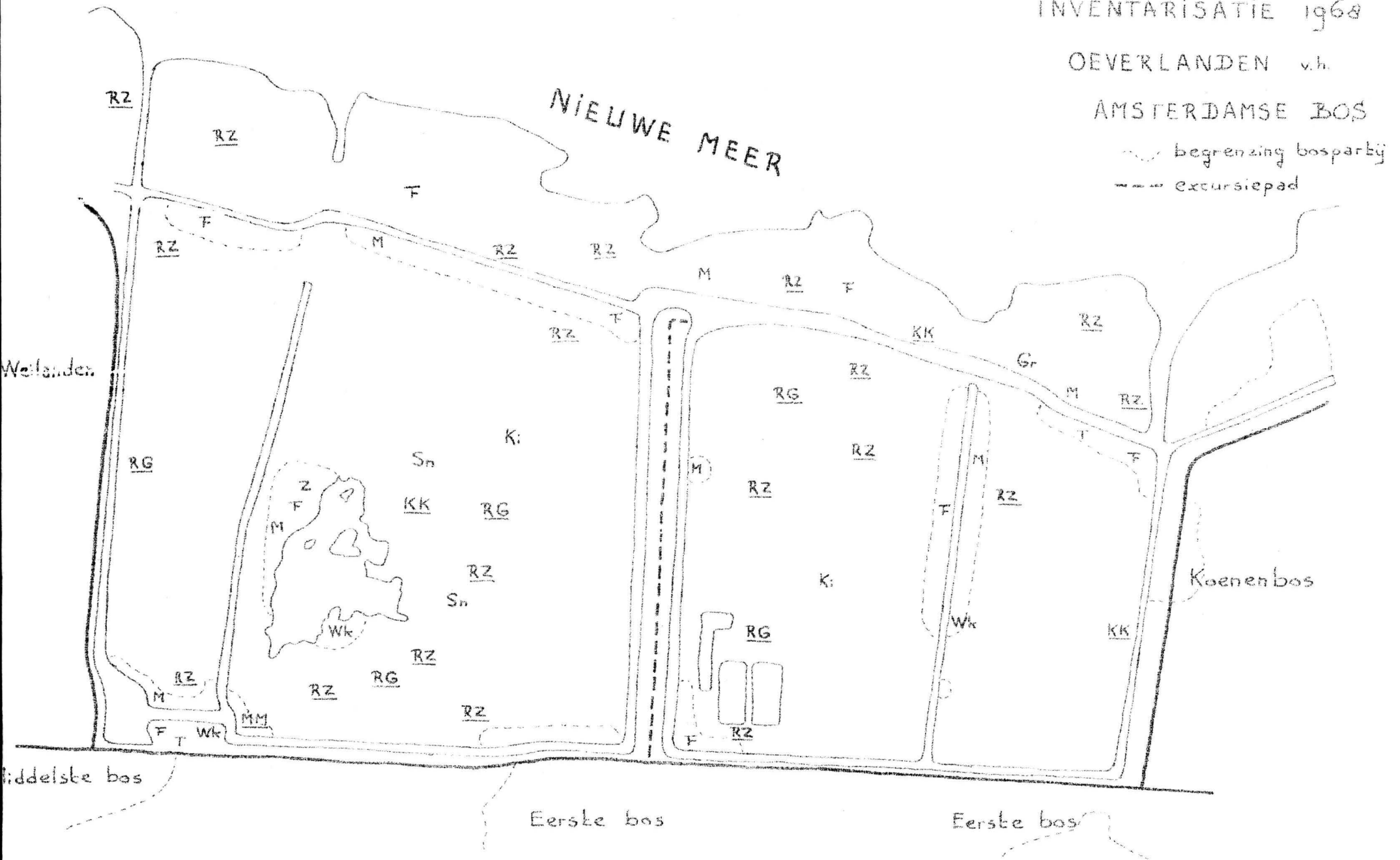
INVENTARISATIE 1968

OEVERLANDEN v.h.

AMSTERDAMSE BOS

~ ~ ~ begrenzing bospartij

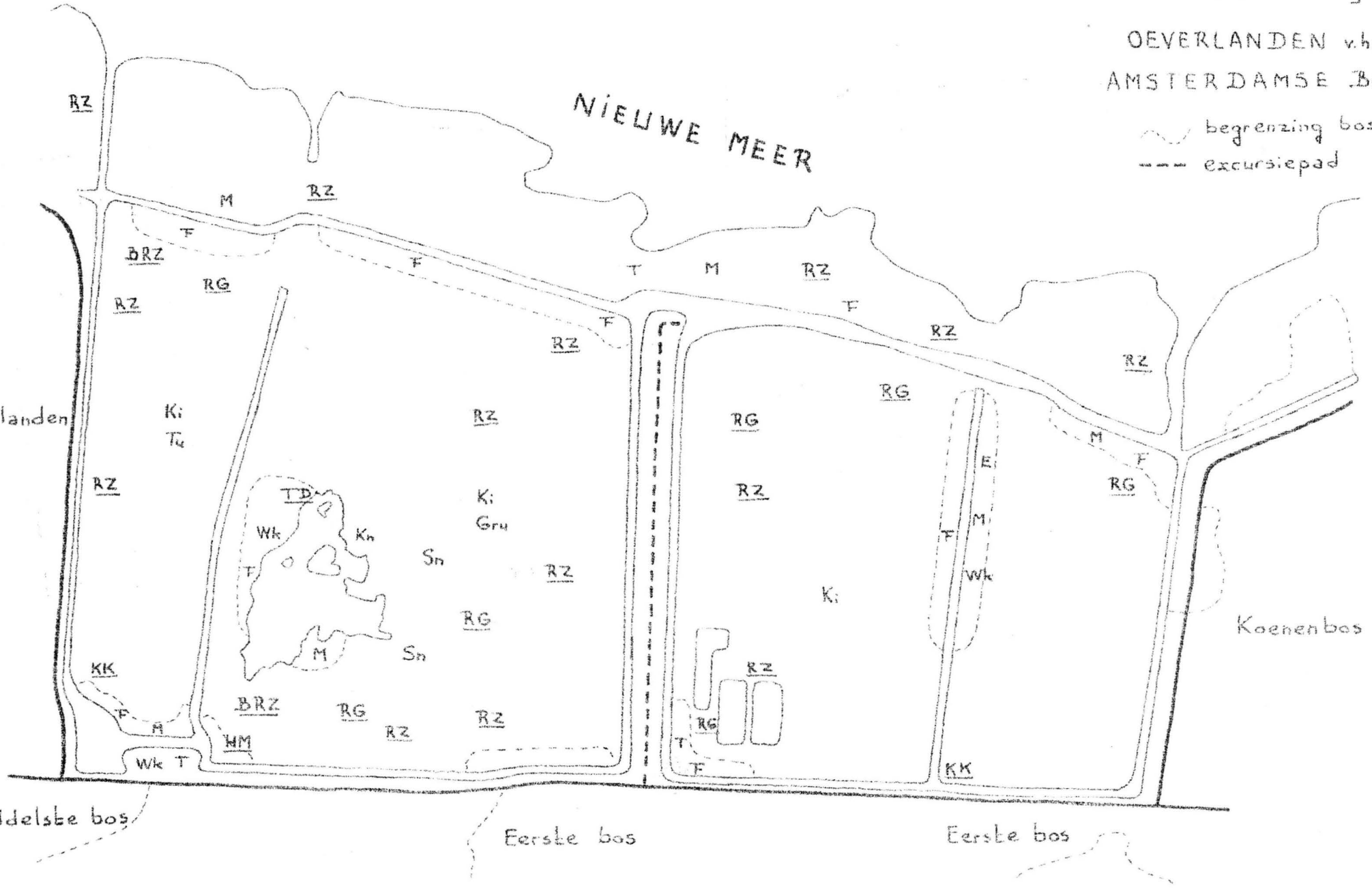
- - - excursiepad

INVENTARISATIE 1969

OEVERLANDEN v.h.
AMSTERDAMSE BOS

~ begrenzing bospartij
--- excursiepad

Weilanden

NIEUWE MEER

Koenenbos

Middelste bos

Eerste bos

Eerste bos

INVENTARISATIE 1970

OEVERLANDEN v.h.

AMSTERDAMSE BOS

--- begrenzing bospartij
- - - excursiepad

